

244

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Petőfi születésének 150. évfordulójára fakszimile kiadásban újra kiadta Endrődi Sándor *Petőfi napjai a magyar irodalomban 1842—1849* című művét. E mű a Petőfi irodalom egyik hézagpótló munkája. Magában foglalja kritikai és bibliográfiai pontossággal mindazt, ami Petőfi rövid élete alatt tőle és róla az egykorú magyar lapokban megjelent.

E könyvben Endrődi Sándor felhasználta a Petőfi-Múzeum (1888—1895) évfolyamaiban összegyűjtött anyagot, közleményeit kiegészítette és dátumok szerint csoportosította. Műve folytatása és kiegészítése annak a Petőfi-Repertóriumnak, amit id. Szinnyi József kezdett meg. Endrődi ezért neki is ajánlotta művét. Endrődi műve egyébként kiegészí-

tője Meltzl Hugó két dolgozatának is. Az egyik *Petőfi pamphletistái és panegyristái* címmel Kolozsvárt jelent meg 1874-ben, a másik pedig a *Gyulai Pál, mint a Petőfi irodalom megalapítója* címet viseli. Mindkettő úttörő dolgozat volt a Petőfi irodalomban.

A Petőfi napjai közli a költő minden, életében megjelent költeményének, egyéb műveinek, cikkeinek és valamennyi rá vonatkozó közleménynek pontos bibliográfiai adatát. Ugyanekkor közli az összes rá vonatkozó egykorú bírálatokat, a hozzá és ellene írt verseket is. Endrődi könyvének olvasója szinte benne él a negyvenes évek irodalmi levegőjében, mintha az akkori lapokat vagy folyóiratokat forgatná. S látja, mily nagyarányú volt a forrongás, melynek annyi

viszhangját hagyta ránk e kor nyomtatásban. Petőfi körül forgott egyidőben a politikai és szépirodalmi sajtó. Köztük, fájdalom, számos, a szakbírálat mezébe bújtatott gyalázkodás is van. Csak egyetlen példát szeretnénk fölhozni a különben később annyira érdemes Greguss Ágost, akkor szarvasi tanártól, aki így enyeleg lángeszű kortársával összes költeményei 1847-es kiadása kapcsán: „Mi jó ezen cikk olvasóira nézve az, hogy én a vastag könyveket nem szoktam olvasni! Nem leendett-e bajul mind nekem, mind olvasóimnak, ha Petőfi vékonyabb könyvben adta volna ki összes költeményeit? Akor (!) bizonyosan átolvastam volna azokat s olvasóimnak sokkal hosszabb bírálatot kellendett olvasni, mint így, midőn csak a könyv címét, tartalomjegyzékét s közepét tekingetém meg. De Petőfi úr tudja, hogy én nem olvasom a vastag könyveket: most meg a kis hamis, csupa daczból (!) írántam, vastagon jött ki — csak hogy ne olvassam. De bezeg (!), engem nem csal meg! Csak azért is megbírálom őt. Kell-e mindent olvasnunk, hogy mindent megbíráljunk? — Nem.”

Az Endrődi mű lényegének rövid összefoglalását adta Horváth János Petőfi könyvének *Petőfi fogadtatása* c. fejezetében. S részben teljesebb anyagot gyűjtött össze Hatvany Lajos sok év munkájával, *Így élt Petőfi* című művének öt kötetében.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a költő iránti kegyelet kifejezésének legsebb módját választotta ezzel a kiadással. Mert e mű nemcsak a Petőfi kutatás forrása, hanem érdekes és tanulságos ol-

vasmány is. Petőfi gyorsan kibontakozó alkotó tevékenységének és ezzel együtt fokozódó népszerűségének, majd politikai és katonai szereplésének adataival mindvégig leköti az olvasó figyelmét. A Petőfi könyvtár egykori harminc kötetéből — Gyulai Pál Petőfi tanulmánya mellett — jóformán csak ez a kötet állotta ki az idő próbáját. Endrődi adatgyűjtő ötletessége, lelkiismeretessége, széles körű tárgyi ismerete tette ezt, az anyag roppant érdekességén kívül. Hat évtizeddel az első kiadása után is sokat idézett mű a Petőfi-kutatók és az 1840-es évek irodalomkutatói körében. Horváth János Petőfi könyve is sokat köszönhet neki.

Endrődi összeállításának voltak bizonyos fogyatkozásai is. Ezekre az új kiadás sajtó alá rendezői: *Benjámín László*, *Kiss József*, *Pataki Ferenc* a függelékben csatolt helyreigazítások, adatki egészítések jegyzékében hívják fel a figyelmet. A gyűjtésből kimaradt sajtóadalékok, szövegek pótlására, mint mondják, nem vállalkozhattak. Ezeknek gyűjtése, illetve kiadásra való előkészítése — az Endrődi által mellőzött egykorú német sajtóvi sszhanggal együtt — az Irodalomtudományi Intézet Fontes-sorozata (A magyar irodalomtudomány forrásai) számára már folyamatban van.

A függelék hasznosan segíti ki a kötetben előforduló nevek — Petőfi kortársai, barátai és ellenségei — mutatója, valamint Petőfi műveinek és a róla írt munkáknak betűrendes jegyzéke. (Faksimile kiadás. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1972. 544 l. 45 Ft.)

K a t o n a J e n ő